

Eindrapportage Samen investeren in West-Brabant (majeure projecten)

dd. 15 september 2015

0. Inleiding

Op 16 september 2008 sloten Gedeputeerde Staten en de achttien West-Brabantse gemeenten de intentie-overeenkomst Samen investeren in West-Brabant (SIWB). Op basis van 50% co-financiering kwam toen een bedrag van maximaal € 50 miljoen beschikbaar voor elf majeure projecten in West-Brabant. In de periode september 2008- september 2014 is gewerkt aan de realisatie van de majeure projecten. De projectperiode is officieel beëindigd per 1 oktober 2014. Alvorens hieronder op hoofdlijnen in te gaan op de resultaten per project wordt eerst een korte schets gegeven van het programma en geven we een financieel eindoverzicht.

Conclusie

Het programma SIWB werd gestart onder een zeer gunstig financieel-economisch klimaat. Tijdens de projectperiode is dat klimaat veranderd. Als gevolg van de economische crisis waren overheden en private partijen niet altijd bereid te investeren. Toch kan, ondanks de geschetste ontwikkelingen, dit programma als succesvol worden gekenschetst. Als provincie hebben we in West-Brabant een bedrag van € 49,5 miljoen geïnvesteerd. De gezamenlijke investering betreft een veelvoud hiervan, namelijk € 174,7 miljoen waardoor er sprake is van een multipliereffect van 3½. Conclusie is dan ook dat dit programma mede een succes is geworden door de samenwerking tussen private partijen en overheden. Ook de bereidheid om er samen iets van te maken heeft positief bijgedragen aan de bereikte resultaten. Mooi voorbeeld hiervan is dat toen het project Treeport Zundert dreigde vast te lopen, wij ingestemd hebben met het door de boomteeltsector inbrengen van goederen in natura als mede-financieringsmiddel. Dit heeft ervoor gezorgd dat het project door kon gaan met een mooi resultaat tot gevolg. In totaliteit betreft het elf majeure projecten die in West-Brabant zijn gestart en gerealiseerd. Juist vanwege het feit dat ze majeur zijn lopen enkele projecten gewoon door. Hierbij valt onder ander te denken aan het logistieke centrum Dinalog in Breda, het kenniscentrum op het gebied van maintenance (DI-WCM), het project Treeport Zundert, de proeftuin Stadsoevers Roosendaal en de Internationale School Breda. Al deze initiatieven zijn gestart met behulp van de provinciale subsidie en worden nu verder uitgebouwd door de andere samenwerkingspartners. Maar ook enkele belangrijke lokale projecten zijn succesvol afgerond. Zo is de leefbaarheid in een flink aantal West-Brabantse gemeenten toegenomen doordat een substantieel gedeelte van de beschikbare subsidie is aangewend voor het realiseren van idop's. In het hieronder opgenomen financieel overzicht wordt inzage gegeven in de uitgaven per project.

Financieel overzicht

Samen investeren in West-Brabant gemeente	project	totaal realisatie	provincie realisatie	gemeenten realisatie	derden realisatie	subsidie beschikking
Breda	Dinalog	52.252.400	7.800.000	1.690.072	42.762.328	8.000.000
Oosterhout	Landschapspark De Open Linie	2.556.680	1.278.339	956.192	322.149	1.350.000
Bergen op Zoom	Aanpak fysieke leefomgeving drugsoverlast	11.892.196	3.500.000	4.749.346	3.642.850	3.500.000
Roosendaal	Aanpak fysieke leefomgeving drugsoverlast	10.406.367	3.468.512	4.532.404	2.405.451	3.500.000
Roosendaal	Proeftuin Stadsoevers Roosendaal	58.393.243	7.500.000	25.688.332	25.204.911	7.500.000
Breda	World Class Maintenance	6.803.227	2.874.525	0	3.928.702	3.000.000
Breda	Internationale School Zuidwest-Nederland	12.500.000	4.700.000	0	7.800.000	4.700.000
Zundert	Treepport Zundert	6.110.574	3.000.000	700.000	2.410.574	3.000.000
Regio West-Brabant	Leefbaarheidsprojecten	13.805.889	4.921.707	8.096.282	787.900	5.000.000
Brabantse Wal	Aanpak verdroging en verbetering kwaliteit gebied de Brabantse Wal (Natura 2000)		450.000			450.000
Diversen	Idop's		5.000.000			5.000.000
Steenbergen	Agro Food Cluster Nieuw Prinsenland		5.000.000			5.000.000
	TOTAAL:	174.720.576	49.493.083	46.412.628	89.264.865	50.000.000

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat bijna 99% van de begrote subsidie-uitgaven zijn gerealiseerd. Van het totaal beschikbare budget van € 50 miljoen wordt uiteindelijk € 49.493.083 daadwerkelijk als subsidie verstrekt. Het verschil ad. € 506.917 vloeit terug in de algemene middelen.

1. Project Dinalog

Eind 2009 is Dinalog van start gegaan met een totale projectbegroting van circa € 72,8 miljoen. Bij beschikking van 20 april 2010 hebben Gedeputeerde Staten een subsidie toegezegd van maximaal € 8 miljoen. De uiteindelijke subsidie is definitief beschikt op € 7.800.000 bij een projectbegroting van circa € 52,2 miljoen. De overige middelen zijn afkomstig van het Rijk, de EU, kennisinstellingen en bedrijfsleven. Met deze middelen is gedurende de projectperiode landelijk een groot aantal logistieke projecten uitgevoerd en is geprobeerd op de locatie in Breda een logistieke campus te ontwikkelen om kennis binnen de sector te verbinden. Met de uitvoering van de projecten heeft Dinalog bijgedragen aan vernieuwde logistieke concepten die helpen om de Nederlandse economie te stimuleren. De ontwikkeling van de logistieke campus in Breda bleek in de praktijk niet succesvol. Dit komt omdat de logistieke sector vooral een instaatsteller is voor het functioneren van de andere topsectoren. De gedachte aan een logistieke campus past daar minder goed bij. In het kader van de transitie van Dinalog naar TKI-Dinalog (top kennis instituut Dinalog) zijn inspanningen verricht om de instelling wel in Breda gehuisvest te houden. Eind 2015 zal TKI-Dinalog verhuizen naar de nieuwe locatie in Breda bij Bond Parc. De gedachte aan de logistieke campus wordt daarbij verlaten, zodat de instelling zich beter kan richten op de kernactiviteit waarbij door TKI-Dinalog landelijk in projectmatige zin wordt samengewerkt met bedrijven (MKB) en andere kennisinstituten aan de innovatie van de logistieke en supply-chain sector.

2. Project Landschapspark De Open Linie (voorheen: Oosterhout-Breda)

In 2002 stelde de provincie het streekplan vast. Vervolgens is een aantal uitwerkingsplannen opgesteld waarbij voor Oosterhout en Breda het uitwerkingsplan stedelijke regio Breda/Tilburg van belang was. Eén van de projecten waarvoor de gemeente Oosterhout in dit kader verantwoordelijk was betrof 'Landschapsontwikkeling De Flessenhals (groenzone Oosterhout-Teteringen)'. Deze belangrijke opgave is de basis geweest voor een bredere aanpak, gezamenlijke visievorming en samenwerking (tussen provincie, de gemeenten Oosterhout en Breda, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer).

Deze heeft uiteindelijk geleid tot het Uitvoeringsprogramma landschapspark De Open Linie waarvan nu het eindresultaat wordt gepresenteerd en waarvoor op 5 april 2011 in het kader van Samen investeren in West-Brabant € 1.350.000 subsidie werd verleend. De uiteindelijke subsidie is definitief beschikt op € 1.278.339.

Bij het indienen van de subsidieaanvraag werd uitgegaan van een bepaalde provinciale bijdrage. Ten tijde van de subsidietoekenning bleek dat er minder provinciale middelen beschikbaar waren dan waarmee men rekening hield in de projectbegroting. Desondanks is men de uitdaging aangegaan om de geformuleerde doelen en ambities te realiseren.

We kunnen constateren dat het, ondanks de beperkte middelen, toch is gelukt belangrijke resultaten te bereiken. Uit de gesprekken en de voortgangsrapportages is ons duidelijk geworden dat het geen sinecure is geweest. Gegeven de omstandigheden is men geslaagd in het bereiken van de projectdoelen. Dat is terug te zien in de wijze waarop diverse projecten zijn uitgevoerd, de betrokkenheid en financiële bijdrage van derden (waaronder ondernemers) en de mogelijkheden die er ook voor de toekomst nog liggen (bijvoorbeeld het alternatief rondom de 'Vruggelsebaan' en de 'Groene Poort Seters'). De ingediende eindrapportage maakt de meerwaarde van samenwerking duidelijk. Het eindresultaat is meer dan alleen een optelsom van de diverse projecten. Bij tal van projecten noemt men nieuwe creatieve inzichten en koppelingen, die alleen door intensief samen te werken gerealiseerd kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is de 'Flessenhals', waar uiteindelijk door effectief samenwerken in zeer korte tijd de aankoop, sanering en inrichting gerealiseerd kon worden. Dit in combinatie met andere projecten uit het uitvoeringsprogramma, namelijk het toepassen van de vrijkomende grond uit een ander project. Maar ook het slim benutten van de kelder of betonnen ondergrond is hier een voorbeeld van. Tevens is bij de aanleg van de parkeervoorziening 'Wethouder van Dijkenlaan' effectief gebruik gemaakt van kennis en meevallers uit het project de 'Hannebroek'.

3. Project fysieke aanpak drugsoverlast Bergen op Zoom en Roosendaal

Bergen op Zoom

Op 1 maart 2010 verleende de provincie een subsidie voor het project 'Fysieke aanpak drugsoverlast, met als hoofdvoorwaarde dat deze subsidie moest worden besteed aan de activiteiten zoals die waren opgenomen in het PleinenPlan Stads kern Noordoost. Uit dit plan werd duidelijk dat het gebied van de Stads kern Noordoost rondom de pleinen, St. Catharinaplein, de Korenmarkt en het Korenbeursplein onder druk stond door de vestiging van zogenoemde grow-, smart- en giftshops en dat er sprake was van overlast veroorzaakt door buitenlandse drugstoeristen. In het algemeen werd geconcludeerd 'dat de ruimtelijke kwaliteit van zowel de gebouwen als de openbare ruimte in het gebied door de bank genomen ondermaats is, de pleinen weinig levendig zijn en een negatief imago kennen, mede door problemen met drugshandel, illegaal gokken, geluidsoverlast, parkeeroverlast en zwerfvuil'. Het plan bevatte een visie en richtlijnen voor verbeteringen. De gemeente zag voor zichzelf een tweetal taken in het fysieke domein: 1) het herinrichten van de openbare ruimte en 2) het strategisch verwerven van problematische panden. De financiële middelen die de gemeente tot haar beschikking had waren ontoereikend om het beoogde kwaliteitsniveau te behalen. Met behulp van de provinciale subsidie ter grootte van € 3.500.000 werd het mogelijk om een groot deel van de doelen te behalen. Zo zijn het Korenbeursplein en de Korenmarkt omgevormd van een somber tot een attractief gebied. Daarnaast is een aantal straten heringericht. Ook zijn enkele drugs(gerelateerde) panden verworven en weer omgebouwd tot aansprekende woningen. Een interessante ontwikkeling was dat ook eigenaren van panden bereid waren te investeren in hun eigendommen. In samenwerking met ontwikkelaars en de woningbouwstichting is hier met een beperkt publiek budget veel gerealiseerd. Voor een uitgebreide toelichting met foto's (voor en na) wordt u verwezen naar de bijlage.

Roosendaal

Ook aan de gemeente Roosendaal werd op 1 maart 2010 subsidie verstrekt. Deze subsidie was bestemd om fysieke maatregelen te treffen teneinde de drugsoverlast en verloedering van het gebied terug te dringen.

We kunnen constateren dat dankzij de provinciale subsidie welke definitief werd vastgesteld op € 3.468.512 de geformuleerde beleidsdoelen zijn behaald. Uit het overzicht en de toelichting (bijlage) blijkt dat alle (deel)projecten tijdig en binnen de financiële kaders zijn afgerond. Alle voorgenomen reconstructies van straten en pleinen hebben plaatsgevonden. Het is ook goed om te constateren dat de rol van de straatmanager is opgenomen in het reguliere werkproces van de wijkmanagers. Op die wijze wordt geborgd dat het project in samenwerking met de wijkbewoners een structurele inbedding krijgt. Het gebied heeft ook een nieuwe naam gekregen: 't Oude Centrum'. Ook de klankbordgroep maakt een doorstart en gaat zelfstandig verder. De wijze waarop de bewoners betrokken zijn verdient wat ons betreft navolging. Een ander voorbeeld van samenwerking betreft die met woningcorporatie AlleeWonen. Ook hieruit blijkt dat samenwerking loont. Gemeente en corporatie namen hier hun verantwoordelijkheid en met vereende krachten zijn zeven woningen aangekocht en volledig gerenoveerd.

4. Project Proeftuin Stadsoevers Roosendaal

Op 16 november 2010 stelde de provincie een projectsubsidie beschikbaar als bijdrage in de realisatie van het project Proeftuin Stadsoevers. Een project met hoge ambities op het gebied van een transformatie van een oud verrommeld bedrijventerrein naar een nieuwe, innovatieve, duurzame en gezonde woonwijk. De projectsubsidie had oorspronkelijk betrekking op een viertal zogenoemde iconen (Smart Climat Grid (SCG), Groene Ader, Locatie Oost en het groene dak van het ROC). Door het wegvallen van de icoon Locatie Oost in 2011 werd in 2012 besloten om het bedrag dat aan de ontwikkeling van deze icoon was gekoppeld toe te voegen aan de icoon Smart Climat Grid. Vanwege de gevolgen van de economische recessie voor de woningmarkt zijn de geformuleerde hoge ambities in het Bidbook met betrekking tot de verschillende iconen tot op heden geheel of gedeeltelijk gerealiseerd. Geheel gerealiseerd is de ambitie met betrekking tot de duurzame ontwikkeling van de nieuwbouw van het ROC en gedeeltelijk die van het Smart Climat Grid en de Groene Ader. Dat de ambities met betrekking tot het Smart Climat Grid en de Groene Ader pas gedeeltelijk gerealiseerd zijn is het gevolg van het feit dat deze ambities afhankelijk zijn van het tijdsverloop van de gehele gebiedsontwikkeling maar ook het gevolg zijn van de reeds gememoreerde economische recessie en de gevolgen daarvan voor de woningmarkt en daarmee het geplande ontwikkeltempo. De gezamenlijk geformuleerde hoge ambities voor Stadsoevers bleken voor de marktpartijen in de afgelopen zes jaar niet uitvoerbaar te zijn. Ook tussentijdse pogingen om de ambities voor alle partijen op een bevredigende wijze bij te stellen bleken niet haalbaar. Het gevolg hiervan was de ontbinding van de gezamenlijk opgerichte Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM), de BV/CV Stadsoevers, in november 2014.

Ondanks bovenstaande ontwikkelingen is toch een aantal belangrijke zaken uit het Bidbook gerealiseerd:

1. het hebben van een onherroepelijk bestemmingsplan (juni 2012);
2. gemeentelijke verwervingen die de gebiedsontwikkeling mogelijk moeten maken;
3. Infrastructurele ingrepen:
 - a. het hebben van de inter-wijkverbinding tussen de zuid- en noordzijde van de stad: De Passerelle (gerealiseerd juni 2014);
 - b. de doortrekking van de Wethouder Lanenstraat over de Vliet (ook noodzakelijk voor de aanleg van het Smart Climat Grid), conform het bestemmingsplan, waardoor de structuur van de wijk Stadsoevers vorm begint te krijgen (gerealiseerd juli 2014).
4. de gedeeltelijke ontmanteling van het olieverwerkend bedrijf Wubben (gerealiseerd augustus 2014).
5. Realisatie proeftuiniconen:
 - a. de nieuwbouw van het ROC Kellebeek College conform de gestelde duurzaamheidsambities (gerealiseerd september 2014);
 - b. de aanleg van het Smart Climat Grid tussen Sita en het ROC en het op- en inrichten van een Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal (gerealiseerd september 2014);

c. de realisatie van onderdelen van de Groene Ader. De openlegging en verbreding van de Molenbeek op het Kadeplein (gerealiseerd juli 2014) en de realisatie van het groot onderhoud en herinrichting van de Paterstuin (gerealiseerd voorjaar 2015);

Met de gemeenteraad is afgesproken dat er nog dit jaar een nieuw ruimtelijk kaderstellend ontwikkelplan en een nieuwe grondexploitatie wordt gemaakt voor Stadsoevers, waardoor de ontwikkeling van Stadsoevers en daarmee de gestelde ambities in het Bidbook in een stroomversnelling kan komen.

Het project kenmerkte zich door complexiteit, veel was aan elkaar verknoopt. In dit project waren vele stakeholders betrokken. Over het algemeen is de samenwerking met de (private) partijen ROC West-Brabant, projectontwikkelaars, Parochiebestuur en SITA goed verlopen.

De samenwerking met de ontwikkelaars is beëindigd omdat zij vanwege de economische recessie en daaraan inherente woningmarktproblematiek geen woningen zijn gaan bouwen. Een uitgebreide toelichting per icon en de bereikte prestaties zijn opgenomen in de bijlage. Het ontwikkelen van het project Stadsoevers, het realiseren van een nieuwe, innovatieve, duurzame en gezonde woonwijk, loopt na 2015 door. De gemeenteraad zal hierin dit jaar nog stappen zetten. Het definitieve subsidiebedrag is beschikbaar op € 7.500.000.

5. Project Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM)

Op dit project zijn aangepaste verantwoordingseisen van toepassing. Dit project ontvangt ook EFRO/OPZuid-subsidie vanuit Stimulus. In het kader van lastenverplichting is aangesloten bij de rapportages die het project voor deze regeling al moet opstellen. Van de directie van DI-WCM is het verzoek ontvangen de eindrapportage over dit project uit te stellen tot 31 juli 2015. Dit vanwege het feit dat voor dit project tevens OPZuid-subsidie wordt ontvangen. Deze subsidiestroom loopt van 1 augustus 2010 tot en met 31 juli 2015. Bij aanvang van het programma Samen investeren in West-Brabant (SIWB) was ons dit gegeven bekend. Ter voorkoming van onnodige boekhoudkundige exercities is besloten de daadwerkelijke afwikkeling in het kader van SIWB samen te laten vallen met de afwikkeling via Stimulus per 31 juli 2015. Het subsidiebedrag werd destijds vastgesteld op maximaal € 3 miljoen. Door de organisatie en haar directeur is eind augustus 2015 een uitgebreide eindrapportage opgesteld. De doelstelling was om innovaties in MRO-gerelateerde (Maintenance, Repair, Overhaul) activiteiten en bedrijven op gang te brengen, waardoor hogere beschikbaarheid van installaties ontstaat tegen optimale kosten. Tijdens de projectperiode heeft DI-WCM een groot aantal projecten geïnitieerd en is het overgrote deel ook tot uitvoering gekomen. Dit heeft er onder meer toe geleid dat de gestelde prestatie, het creëren van 25 nieuwe arbeidsplaatsen, ondanks de economische crisis ruimschoots is behaald (meer dan 100). Zoals eerder in de rapportages is vermeld is het aantal leerlingen/studenten voor technisch georiënteerde (beroeps)opleidingen in de afgelopen jaren sterk toegenomen. In 2013 is er een business-model opgesteld. Op basis hiervan is DI-WCM gestart om industriepartijen en onderwijsinstellingen als partner aan WCM te binden. Inmiddels (augustus 2015) is het gelukt 23 partijen aan WCM te verbinden. De organisatie concludeert dat de subsidiegelden nuttig zijn besteed en rendement opgeleverd hebben. Niet alleen in de regio Zuid, maar in heel Nederland. Door de resultaten kunnen ook in de toekomst nog vruchten worden geplukt van de zaadjes die zeven jaar geleden geplant zijn. Als provincie blijven wij ook in de toekomst betrokken bij DI-WCM. De huidige directeur is tevens hoogleraar Supply Network Dynamics aan de UvT, waar vanuit hij een Leerstoel bekleedt (mede gefinancierd door de provincie). Daarnaast heeft hij de totstandkoming van het PWC rapport 'De instandhouding van de F-35: van kansen op onderhoud en logistiek naar een ecosysteem met innovatieclusters van wereldklasse' op nationaal niveau gecoördineerd (met nauwe betrokkenheid/deelname vanuit Brabant). Om onze provinciale betrokkenheid binnen DI-WCM te waarborgen, is ambtelijk aangegeven dat wij lid worden van de nieuwe organisatie. De vorm waarin moet nog worden geconcretiseerd. Graag willen wij dat DI-WCM ons lidmaatschap omzet in een opdracht ter doorontwikkeling van het (Aerospace &) Maintenance cluster/ecosysteem.

Hierbij wordt concreet gedacht aan het op Nationaal niveau (met als basis Zuid-Nederland) organiseren van o.a.:

- innovatietrajecten en -projecten (cross-sectoraal) met de link richting Europese en Nationale programma's (financiering);
- de verbinding met kennis, onderzoek en onderwijs;
- netwerkvorming.

Vanuit de provincie is als belangrijke randvoorwaarde aangegeven dat ook het Rijk (EZ, Defensie) lid wordt van de nieuwe organisatie. Voor een uitgebreide toelichting wordt u verwezen naar de eindrapportage van de projectorganisatie. Het definitieve subsidiebedrag is vastgesteld op € 2.874.525.

6. Project Internationale School Breda (ISB)

Bij beschikking van 15 februari 2011 is via de gemeente Breda aan de ISB een subsidie beschikbaar gesteld ter grootte van € 500.000. Het betrof een incidentele projectsubsidie om de aanloopverliezen in de jaren 2011-2013 op te vangen. Tevens is toen besloten dat een investeringsbijdrage (€ 4 miljoen) en een exploitatiesubsidie (€ 200.000) werden gereserveerd indien ultimo 2013 kan worden aangetoond dat de ISB levensvatbaar is. Op 7 januari 2014 werd besloten de gereserveerde middelen van in totaliteit € 4,2 miljoen beschikbaar te stellen. De school werd levensvatbaar geacht aan de hand van de ontwikkelingen van de leerlingenaantallen. Met meer dan 200 leerlingen op dit moment (juli 2015) en een prognose van meer dan 240 in het najaar van 2016 is de ISB een stevige medespeler geworden in het onderwijs van Breda. Mede door de unieke combinatie van primair en secundair onderwijs en de goede resultaten van de school tot op heden, is de ISB een belangrijke factor geworden in het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven in Zuidwest-Brabant in het algemeen en Breda in het bijzonder. De verdere afwikkeling van deze subsidie is ter hand genomen door de afdeling Subsidies aangezien de definitieve nieuwbouw van de ISB (thans maakt men gebruik van tijdelijke lokalen), naar verwachting, een looptijd zal kennen tot 1 augustus 2017. De voorbereidende procedures (bestemmingsplanwijziging, inspraak omgeving) nemen meer tijd in dan gedacht waardoor ingebruikname van de school in het schooljaar 2016-2017 niet reëel is. Deze looptijd gaat derhalve verder dan de einddatum van het programma Samen investeren in West-Brabant. De totale subsidie voor dit project wordt definitief beschikt op € 4.700.000.

7. Treeport Zundert (TPZ)

Op 15 februari 2011 stelde de provincie een projectsubsidie beschikbaar als bijdrage in de realisatie van het project Treeport Zundert. De door de projectorganisatie ingediende eindrapportage geeft een goed beeld van de ontwikkelingen binnen de projectperiode en geeft bovendien in een bijlage een uitstekend inzicht in de bereikte resultaten. In grote lijnen constateren we dat, ondanks de economische crisis, de sociaal-economische structuur van de Zundertse boomteeltsector stabiel is gebleven. Dit is een verdienste van zowel de sector als de samenwerkende overheden. Op het vlak van marketing, communicatie en promotie zijn alle voorgenomen activiteiten naar tevredenheid uitgevoerd. Treeport Zundert staat op de kaart staat, ook internationaal. In logistieke zin is een ontwikkeling te zien van nauwelijks samenwerking tot een succesvolle ophaal-, verzamel- en distributiedienst. Een kwaliteitsimpuls voor de logistieke keten, kostenbesparing en milieubewustzijn. De realisatie van het Business Centre Treeport (BCT) is zo mogelijk de belangrijkste ontwikkeling en het is goed te constateren dat dit initiatief nu echt van de grond komt en dat de sector deze verantwoordelijkheid voor haar rekening neemt. De noodzakelijke vervolgstappen zullen door de Coöperatieve Vereniging Treeport worden gezet. Een andere doelstelling vormde het bevorderen van een duurzame boomteeltregio waar gekwalificeerde mensen werkzaam zijn in een creatieve omgeving. Ook op dit punt heeft de projectorganisatie samen met de sector forse en succesvolle stappen gezet. Samen met de gemeente Zundert is eind 2013 een Landschapsontwikkelingsplan opgesteld en zijn afspraken gemaakt over de Groen Blauwe Diensten. Op enig moment dreigde het project als gevolg van de economische crisis vast te lopen. Private partijen bleken niet zondermeer bereid mee te investeren in 'harde' valuta. Wel konden zij participeren door de inbreng in natura. Door die inbreng te waarderen in economische waarde en die waarde in te brengen als co-financiering kon het project toch succesvol worden afgerond.

Tot slot is men er in geslaagd de boomtelers met elkaar te verbinden. Geen gemakkelijke opgave als wordt gekeken naar de historie. De toekomst is geborgd doordat de sector zich heeft verenigd in een solide organisatiestructuur. De definitieve subsidie is beschikt op € 3 miljoen.

8. Regionale aanpak leefbaarheid regio West-Brabant

Bij beschikking van 3 maart 2011 stelden wij aan de Regio West-Brabant (RWB) een subsidie beschikbaar voor het pilotproject 'Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant'. Doel van het project was om de leefbaarheid te versterken door het uitvoeren van lokale projecten en daarnaast, tegen de achtergrond van demografische ontwikkelingen, gezamenlijke oplossingen te vinden voor gedeelde problematiek door kennisdeling en het inrichten van een informatieloket leefbaarheid. De RWB en de provincie wilden burgers, organisaties, instellingen en bedrijfsleven uitdagen om hun verantwoordelijkheid te nemen en waar te maken.

(Sub)regionale verbindende schakels

In 2012 heeft onderzoeksbureau het PON in opdracht van de provincie de verbindende schakels van de regio West-Brabant in kaart gebracht. De bedoeling was namelijk om, naast kennisdeling, ook tot gezamenlijke oplossingen voor gedeelde problematiek te komen. Best-practices, knelpunten, verbindende schakels en informatiebehoeften zijn hierbij onder andere geïnterviewd. Het PON heeft de resultaten in een rapport verwerkt waarin ook aanbevelingen zijn gedaan voor mogelijke vervolgstappen. In november 2012 is door RWB en de provincie het leefbaarheidscongres 'Leefbaarheid in de lift, co-creëren = samen investeren' georganiseerd. Het doel van het congres was deelnemers vanuit de vier O's te inspireren en te informeren. Er werden ervaringen uitgewisseld en bondgenoten gezocht waarmee leefbaarheidsprojecten een stap verder konden worden gebracht. De resultaten uit de workshops hebben veel nuttige informatie opgeleverd. Naar aanleiding hiervan zijn vervolgstappen gezet. Er is een realisatieprogramma leefbaarheid en demografie opgesteld voor de regio West-Brabant.

In dit programma zijn prioriteiten gesteld en deze vloeien voort uit de eerder uitgevoerde bestuursopdrachten Demografie en Leefbaarheid vanuit de Strategische Agenda West-Brabant. De resultaten hiervan zijn verwoord in de documenten 'Bouwstenen voor het Manifest 2012-2040' en 'Naar een bovenlokale aanpak van leefbaarheid'. Het realisatieprogramma vervlecht beide projecten en voor de uitvoering van het programma zijn vervolgens de eerste projectthema's in beeld gebracht.

Bestuurlijke denktank

Vervolgens is in 2013 een regionale bestuurlijke denktank in het leven geroepen om verder te verkennen welke projectthema's zich goed lenen voor een regionale aanpak. Op basis van deze verkenning is de denktank tot de conclusie gekomen dat de volgende onderwerpen zich lenen voor een regionale aanpak:

1. Van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie;
2. Sturen of laten gebeuren in het onderwijs;
3. Wonen met zorg en welzijn;
4. Leefbaarheid en plattelandseconomie, en
5. EU-arbeidsmigranten in het sociaal domein

Inmiddels zijn op basis van deze thema's vijf projecten in uitvoering onder andere met steun van de provincie vanuit het ondersteuningsprogramma voor leefbaarheid. Ook de provincie en de Vereniging voor Kleine Kernen Noord-Brabant (VKKNB) zijn vertegenwoordigd in de bestuurlijke denktank.

In 2015 wordt de denktank vooral ingezet ten behoeve van strategische vraagstukken en het leggen van nieuwe externe verbindingen, onder andere met het ministerie van BZK. In de loop van 2015 zal worden gezien welke verbindingen/thema's uitgewerkt kunnen worden tot nieuwe regionale projecten in het kader van leefbaarheid.

Infopunt leefbaarheid

Vanaf juli 2013 is het Infopunt Leefbaarheid West-Brabant 'bemand'. Via dit infopunt voor gemeenten (en burgers) wordt eerder opgedane kennis en ervaring voor iedere gemeente bereikbaar en inzetbaar. Best practices vanuit de West-Brabantse gemeenten in de aanpak van leefbaarheidsvraagstukken kunnen via het infopunt worden gedeeld en als voorbeeld dienen voor iedere gemeente. Deze bemiddeling heeft vorm gekregen door inzet van een coördinator van het infopunt, werkzaam bij RWB. De aanpak wordt ondersteund met een regionale website leefbaarheid. Hiernaast vervult de coördinator een belangrijke rol in de afstemming en samenwerking met de provincie. Ook organiseert de coördinator sinds openstelling van de provinciale subsidieregeling Leefbaarheid@Brabant spreekuren voor initiatiefnemers. Hoewel lang niet alle initiatieven in aanmerking kwamen voor deelname aan de provinciale regeling, hebben deze spreekuren voor veel initiatiefnemers een verwijzing naar een ander regionaal of provinciaal initiatief opgeleverd. Ook zijn lokale initiatieven met elkaar in contact gebracht. Hierdoor hebben alle initiatiefnemers hun voordeel kunnen doen bij de spreekuren. Daarnaast leveren de spreekuren voor de RWB en de provincie een goed beeld op van de initiatieven die in de regio spelen.

Op initiatief van de coördinator Infopunt leefbaarheid zijn de spreekuren in 2014 voortgezet. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de provincie, VKKNB en de streeknetwerken. De coördinator werkt ten behoeve van het Infopunt leefbaarheid dat als kenniscentrum fungeert. Hiernaast legt de coördinator verbindingen met andere netwerken, adviseert bij subsidies, stimuleert de samenwerking tussen de vier O's, verbindt lokale initiatieven met regionale leefbaarheidsthema's o.a. door het organiseren van spreekuren.

Projectgroep leefbaarheid

De projectgroep leefbaarheid is bij de start van de pilot in het leven geroepen. Naast medewerkers van RWB zijn de provincie en de VKKNB vertegenwoordigd. De projectgroep bespreekt maandelijks inhoudelijke zaken, zoals de integratie tussen de pilot 'Regionale aanpak leefbaarheid West-Brabant' en 'Kansen voor de regio' (demografische ontwikkelingen).

Inmiddels is de pilot afgerond. De projectgroep komt daarom minder frequent bijeen. Doel van dit overleg is nu wederzijdse uitwisseling van landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen.

Ten aanzien van de uitvoering van de lokale leefbaarheidsprojecten kan gemeld worden dat nagenoeg alle lokale initiatieven zijn gerealiseerd, zoals het (mede) mogelijk maken van multifunctionele accommodaties in kleine kernen, aanleggen van fietspaden tussen kernen, dorpshuizen, renoveren van sportvelden, woonzorgcomplexen, herinrichting van straten c.a.. Er is slechts één (van de zestien) deelproject niet gerealiseerd. Dit betreft de transitie van het Woudrichemse gemeentehuis in een multifunctionele accommodatie. De definitieve subsidiebeschikking wordt daardoor vastgesteld op € 4.921.707. Ook voor nadere informatie over dit project wordt verwezen naar de bijlagen.

9. Aanpak verdroging en verbetering kwaliteit gebied de Brabantse Wal (Natura 2000)

Met de subsidie ter grootte van € 450.000 heeft de provincie (een gedeelte van) de vermindering van de grondwateronttrekking gefinancierd (door waterbedrijf Evides) evenals de monitoring en evaluatie van de maatregelen. Beide doelen zijn gehaald: Evides heeft de onttrekking vermindert (van 14½ miljoen m³ per jaar naar 10½ miljoen m³ per jaar) en er is gemonitord en geëvalueerd.

Het verminderen van de winning is een noodzakelijke eerste stap, maar op zichzelf niet genoeg om de verdroging geheel op te heffen. Daarvoor moeten ook andere maatregelen uitgevoerd worden. De belangrijkste zijn:

- aankoop van landbouwgronden in België en deze omvormen naar natuur;
- de aanvoer van extra en schoon water door een waterleiding;
- het kappen van bos en omvormen naar natte heide om zo verdamping tegen te gaan;
- het aanleggen van een natuurlijke zuivering om de waterkwaliteit te verbeteren;
- het verwijderen van een sliblaag;

- het aanleggen van een dam tussen het voor- en achtermeer voor het verbeteren van de waterkwaliteit.

Sommigen maatregelen, gefinancierd uit andere bronnen, hebben vertraging opgelopen door onvoorziene en onvermijdelijke omstandigheden. Zo is bijvoorbeeld het aanleggen van een waterleiding nog niet gelukt omdat er bezwaren waren van landeigenaren waar de leiding overheen loopt. Bovendien zit een groot gedeelte van de maatregelen in het beheerplan N2000, en dat is nog niet vastgesteld. Ook het kappen van bos en omvormen naar heide, moeten gefaseerd uitgevoerd worden. Dat kan niet voor grote oppervlaktes in één keer, dat moet over verschillende jaren worden gespreid.

Tot slot is men thans bezig met een opdracht voor een evaluatie en monitoring van de Brabantse Wal en het watersysteem. Naar verwachting komen begin volgend jaar de uitkomsten hiervan beschikbaar. Daarin wordt ook meegenomen of de maatregelen die nu zijn en worden uitgevoerd, voldoende zijn om (op termijn) de doelen te halen, of dat de maatregelen moeten worden bijgesteld. De vanuit dit programma beschikbare middelen ad. € 450.000 werden destijds direct intern doorgeboekt naar het toenmalige bureau Water.

10. Idop's

De middelen (€5 miljoen) voor de integrale dorpsontwikkelingsplannen (Idop's), zijn aan de reserve Idop's toegevoegd. Voor de besteding van deze middelen gelden de verantwoordingsafspraken zoals deze waren opgenomen in de subsidieregeling Uitvoeren IDOP's 2009-2010.

Over de voortgang van deze projecten wordt/werd u separaat geïnformeerd via de buraps en de vaststelling van de provinciale jaarrekening.

11. Agro-Food Cluster Nieuw Prinsenland

Binnen de beschikbare budgetten voor Samen investeren in (West)-Brabant is een bedrag van € 5 miljoen gereserveerd ter (gedeeltelijke) dekking van de kosten voor het project Agro-Food Cluster Nieuw Prinsenland. Het Agro & Food Cluster is een initiatief van Suiker Unie en de Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij. Partners zijn de provincie, waterschap Brabantse Delta en de gemeenten Steenbergen en Halderberge.

Over de voortgang van dit project wordt u separaat geïnformeerd via de halfjaarlijkse rapportages van het provinciaal Ontwikkelbedrijf.